

Memòria històrica

LA GUERRA CIVIL
ESPANYOLA

J - I - B

Síntesis del treball

OBJECTIUS D'APRENTATGE

1. Identificar i localitzar els coneixements previs dels alumnes envers els sabers perseguits, quantificant i avaluant-los per arribar a l'objectiu final de la situació d'aprenentatge.

2. Descobrir, avaluar i interpretar les conseqüències i motivacions de la “Brigada de la Muerte”, amb la finalitat d'adquirir una consciència històrica i una anàlisi crítica del que va succeir.

3. Interpretar, i reconèixer la importància de la lluita per l'empoderament femení a través de les activitats dins la Libreta d'Aprenentatge, per conscienciar-se de l'equitat de gènere

4. Examinar, contrastar i descriure la importància de la memòria democràtica a través del visionat del documental “La llibreta del doctor Gras”, la visita al fossar republicà de Móra d'Ebre i la visita al Poble Vell de Corbera, amb la finalitat de construir una consciència ciutadana pacífica i respectuosa amb els drets humans

5. Localitzar, desenvolupar, estructurar i explicar quan, com i perquè van destruir la ciutat de Guernica al País Basc; Per saber llegir i comprendre a través de l'art i la cultura les causes i efectes del conflicte bèl·lic

6. Descriure, implementar i elaborar una entrevista i un vídeo a un familiar o proper a l'entorn, supervivent del conflicte, per a bastir i afiançar els principis del memorial democràtic i restablir la consciència ciutadana plena.

Donada la ubicació del centre, Ribera d'Ebre i el nostre entorn, es tracta de fer estimar el patrimoni i fomentar el sentit de pertinença a l'alumnat d'uns fets històrics de la memòria democràtica i històrica a partir de la pròpia experiència familiar o d'un conegut/coneguda. L'aprenentatge ha de ser significatiu. El que s'aprèn ha de ser compatible amb els coneixements previs de l'alumnat i el seu entorn. Per aquesta raó, es busca la relació intergeneracional perquè l'alumnat conegui les vivències de la seva família o conegut com a part integrant de la memòria col·lectiva.

Síntesis del treball

Com hem pogut verificar, els joves sovint desconeixen què van fer els seus avis i besavis durant els tres anys de guerra. El motiu resideix en el trauma que comporta un esdeveniment com aquest, el silenci vergonyós del franquisme, l'oblit del pas del temps i la temença a obrir velles ferides o al fet que aquestes puguin afectar noves generacions. És per això mateix que, malgrat la quantitat d'informació actual sobre la Guerra Civil, segueix essent un tema tabú i la joventut manté la incertesa envers el seu passat familiar. Sabem allò que els llibres ens diuen, però la mateixa història és deformada per la vivència de cada persona. No pretenem en absolut cenyir-nos a unes pautes tan estrictes com les que hi ha als volums de qualsevol prestatgeria, sinó que ens proposem fer una unitat d'aprenentatge únic on poguéssim apropar-nos a la història amb un caire més humà, més sensible a l'hora de presentar-ne els protagonistes. Es tracta en definitiva de fer "història efectiva" en termes de Foucault i Nietzsche i no de "història magna".

En commemoració als nostres i als de tants altres familiars que van ser-hi presents, es vol explicar com va ser la guerra des d'un punt de vista més personal que no pas el que es pot trobar als llibres d'història: sincer. El repte és descobrir els veritables estigmes del conflicte en els escenaris i protagonistes supervivents o descendents, entrevistar avis, coneguts, visitar els llocs...

Com ho portarem a terme?

Parteixo dels coneixements previs dels alumnes recollits en un google forms (veure annex). La proposta té com a objectiu que l'alumnat treballi un moment històric a partir de la lectura del llibre "L'Òmnibus de la mort" del periodista i escriptor Toni Orensanz. Aquesta obra descobreix un dels moments més foscos de la nostra història, dóna veu a una tragedia silenciada. L'obra reconstrueix la ruta en òmnibus que va fer la Brigada de la Muerte, una de les bandes d'incontrolats més cèlebres de l'estiu de 1936, en els primers mesos de la Guerra Civil. La finalitat d'aquesta lectura és intentar que l'alumnat descriguin i compenguin millor com funcionava i a què obeïa la violència anarquista de l'estiu de 1936.

Síntesis del treball

Adjuntarem al drive de l'alumnat una flipped classroom (clase inversa) on hi trobarà enllaços de videos, articles, esquema, resums, activitats i bibliografia per comprendre millor els sabers d'aquesta unitat d'aprenentatge.

Mesurarem els coneixements sobre el sufragi en general i el femení en particular. Què en saps d'història de la democràcia?

Quan van poder votar les dones per primera cop? Qui va defensar el vot femení? Amb quines dificultats es van trobar? L'alumnat durà a terme unes activitats on descobrirà que les dones havien lluitat per aconseguir els seus drets polítics molt abans del 1893, des de la talaia literària.

Després del visionat del documental "La llibreta del doctor Gras", es realitzarà una visita a un fossar de soldats republicans descoberta recentment a Móra d'Ebre. Els alumnes realitzaran un Sway sobre ambdós activitats.

Per entendre l'impacte del conflicte bèl·lic en les arts, els alumnes confeccionen un powerpoint sobre "El Guernica". Finalment, realitzarem una visita al refugi antiaeri de Benissanet i al Poble Vell de Corbera per comprovar in situ els efectes devastadors de l'aviació alemanya, cómplice del franquisme ..

L'aprenentatge ha de ser significatiu i profund. El que s'aprèn ha de ser compatible amb els coneixements previs de l'individu i el seu entorn. Per aquest motiu, es cerca la complicitat intergeneracional, a través de la qual els alumnes reconeixen les vivències familiars com a part integrant de la memòria col·lectiva.

Els resultats finals seran que els alumnes faran de periodistes i investigadors de la història. D'aquesta forma, hauran de preparar una entrevista que traslladaran al paper i en confeccionaran un video. De tot plegat en faran també un relat literari que adjuntem .

LES CONCLUSIONS

Aquest treball que hem fet ens ha apropat més a les nostres arrels, ja que hem pogut reviure el que van patir els nostres avantpassats durant la Guerra Civil. Creiem que aquest tipus de treball és molt important, ja que cada cop queden menys persones que van viure aquest conflicte bèl·lic, gràcies als nostres entrevistats que ens han compartit les vivències dels seus familiars hem aconseguit apropar-nos més a situació que es vivia a Catalunya durant aquells temps.

Índex

CONTEXTUALITZACIÓ HISTÒRICA _____	pag. 2
BIOGRAFIES DELS ENTREVISTATS _____	pag. 2
FITXA DE L'ENTREVISTAT _____	pag. 3
ENTREVISTA A RAMON _____	pag. 4 -6
FITXA DE L'ENTREVISTADA _____	pag. 7
ENTREVISTA A DOLORS _____	pag. 8-10

Contextualització històrica

La Guerra Civil Espanyola va començar el 17 de juliol de 1936, quan els generals Emilio Mola i Francisco Franco van iniciar una sublevació per enderrocar la República triada democràticament. Mentrestant a europa s'estava gestant la segona Guerra Mundial.

Biografies dels entrevistats

El primer entrevistat es Ramon Castells Palle, no va viure durant la Guerra Civil Espanyola, però sí a la dictadura de Franco. Tot i això, n'està molt assabentat d'aquesta guerra gràcies a les vivències dels seus familiars i pel seu propi interès. Durant la seva infància i fins que es va independitzar va viure amb la seva família al Pallars Sobirà, més en concret a la Vall Ferrera en un petit poble anomenat Alins. A l'independitzar-se es trasllada a Ascó per treballar a la central nuclear. Allí coneixeria a la seva dona Dolors Ferrús amb qui tindria dos fills i es mudarien a Mora la Nova on actualment continuen vivint.

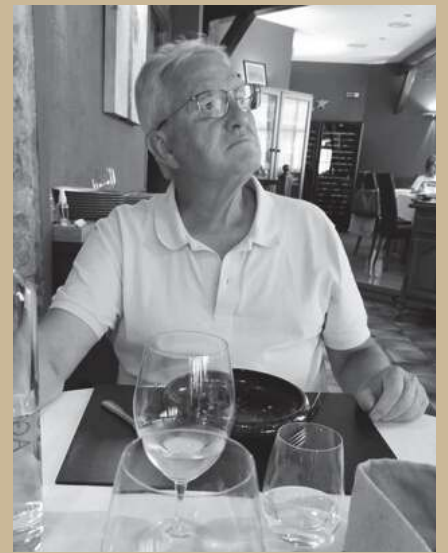
També farem una petita entrevista a Dolors Ferrús Grau (la dona de Ramon Castells), ja que ens donarà una visió de com els seus familiars van haver de fugir del seu poble. Ella durant gran part de la seva vida ha viscut Ascó on treballa encara ara a la llar d'infants de la població.

Fitxa de l'entrevistat

Nom i cognoms: Ramon Castells Palle

Edat: 68 anys

Lloc on viu: Móra la Nova

Lloc d'on prové: Alins (Vall Ferrera)

Professió : operador de planta (central nuclear d'Ascó)

Estudis: sistemes d'operació C Nuclear i mestre d'obres

Aficions al lleure: caminar i muntanyisme

Estat civil: casat

Entrevista a Ramon

VIVÈNCIES DELS SEUS FAMILIARS A LA GUERRA:

Ramon ens explica les vivències dels seus tiets, germans del seu pare, n'eren tres germans i es deien Pere, Enric i Lluís els quals van intervenir a la Guerra Civil Espanyola recolzant el bàndol república.

En Pere va anar amb la columna de Durruti a la defensa de Madrid, quan va morir Durruti i molts dels seus companys, es va allistar a un altre grup de militars que van combatre a la batalla de l'Ebre. Al cap de mig any lluitant el van ferir a Camposines i el van portar ferit a un hospital militar que van construir a Móra d'Ebre, quan van arribar les tropes franquistes van matar a tots els ferits de l'hospital, inclòs a en Pere i se suposa que està en una fosa comuna. Als pares d'en Pere (és a dir els iaios d'en Ramon) els hi va arribar una carta escrita per un company d'en Pere que era de Blanes i que havia pogut acabar la guerra, a la carta els hi explicava que al seu fill l'havien ferit a Camposines i que l'havien matat a l'hospital de Móra d'Ebre.

En Ramon ens diu "quina coincidència que jo fes cap d'un poble del Pirineu a aquí, on van matar al meu tiet".

L'Enric va fer contra espionatge a l'exèrcit de Franco passant informació a la república. Va estar dos cops a punt de sé descobert, un dels cops el van tenir amagat a una casa de Villalba dels Arcs durant dos dies, fins que els nacionals el van donar per perdut i aleshores va tornar amb el bàndol republicà. En veure que la guerra es perdria ja que enviaven molta aviació a la nit bombardejant-los, a camp través va decidir exiliar-se a Andorra.

En Lluís com que va estar a Barcelona quan van arribar les tropes franquistes, el van posar en un camp de concentració durant dos anys, fins que el van deixar sortir.

PERE

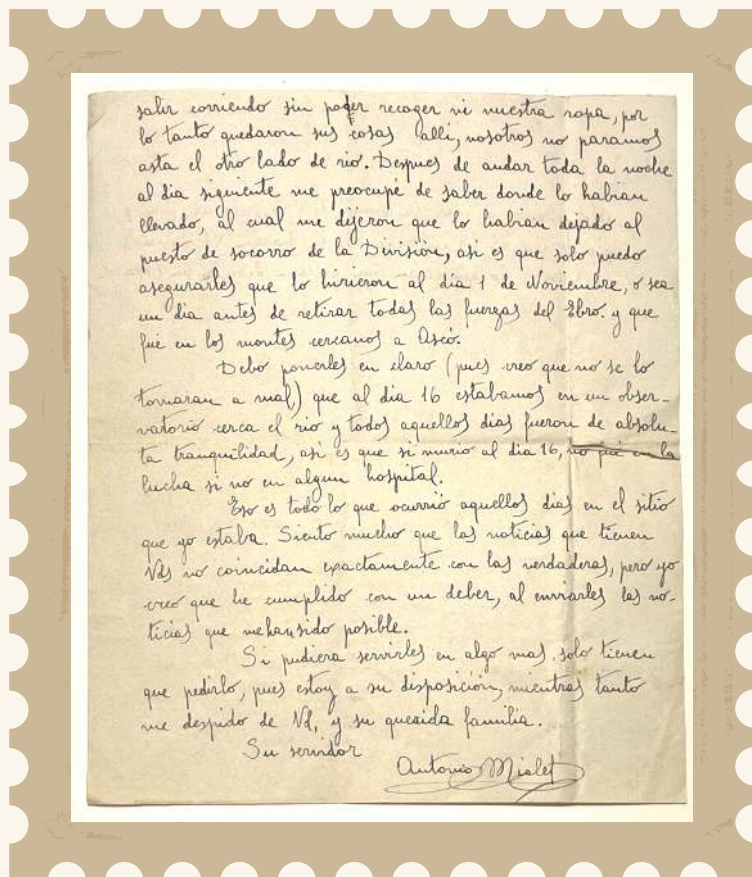

ENRIC

LLUÍS

**PART DE LA CARTA QUE ELS HI VA
ARRIBAR ALS PARES D'EN PERE.**

**FOTOGRAFIES D'EN LLUÍS A
BARCELONA.**

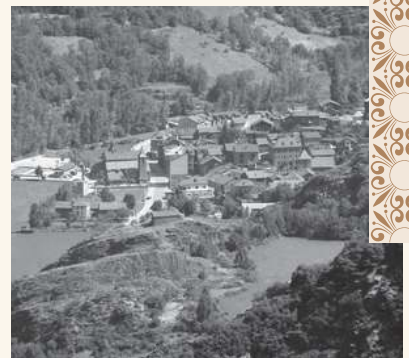
**RAMON AMB EL SEU PARE
(GERMA D'EN PERE, DE L'ENRIC I D'EN LLUÍS).**

Entrevista a Ramon

LA SITUACIÓ DEL SEU POBLE:

Al poble d'en Ramon (Alins) no va haver-hi guerra sinó que van fer servir l'església com a intendència per enviar menjar i munició cap a unes tropes de la guerra a un lloc que li deien "les Pedres d'Oló". Alins a més a més van construir un petit hospital per als republicans, però a l'arribar les tropes franquistes van matar a tots els ferits i se suposa que estan en una fosa comuna, la qual estan investigant on és. També a l'arribar les tropes franquistes gran part de la població d'Alins es va exiliar a Andorra o a França, inclosos els avis d'en Ramon, que es van exiliar Andorra i no va ser fins al cap de dos tres anys que van tornar al seu poble.

COM VA REPERCUTIR LA GUERRA A LA SEVA FAMÍLIA:

L'entrevistat ens diu "els meus iaïos ho van passar molt malament perquè tenien tres fills a la guerra, un se'ls hi va morir (en Pere) i un germà del iaïo també va morir a la guerra".

